וקוף שהיה גדול עומד על גביו · ואומר לו "כתוב לעורך פלוני" דקסבר ר"ה מתני' ר"מ היא דבעי כתיבה לשמה וסיפא דקתני "שאין קיום הגט אלא בחותמיו" היינו עדי מסירה דרוב גיטין נמסרין בפני החותמים **וְלַמְלִיטָתָא** קאי ולא אריש לאכשורי כתיבה חרש בלא גדול על גביו: **לדעתיה דנפשיה עבד.** דהא גדול הוא ויש בו דעת ואע"פ שזה אומר לו כן שמא הוא גמר בלבו לסם אחר אבל קטן אין בו דעת אלא למה שזה מצוהו: **לאו מילתא היא דאמרי** · "אלא מעתה עובד כוכבים וישראל עומד כו'" דהוה ס"ל דפסול, ודאי כשר הוא ואפילו אין ישראל עומד על גביו וגבי חרש שוטה וקטן נמי ליתא לדלא אולא, דאע"ג דאין גדול עומד על גביו נמי כשר דמתני' ר"מ היא דלא בעי כתיבה לשמה דדרש "וכתב" דקרא אחתימת עדים: **דמדקפסיל ליה לעובד כוכבים** · בסיפא דמתני': **לענין הכאה** · לפי שאינו כתורת גיטין וקידושין **ואין** אדם נעשה שליח לדבר שאינו שייך בו וגבי כתיבה שייריה ס"מ דוקא קטני בהכאה, ובכתיבה כשר כדקתני טעמא "שאין קיום הגט אלא בחותמיו" ולא איכפת לן אם נכתב שלא לשמה דאי תגא ושייר הוי ליה נמי לשיורי בסיפא: **הייא** · דתניא פסול: **ר"א היא דאמר עדי מסירה כרתי** · וחתימת עדים אינה מן התורה הילכך "וכתב" "וכתב לה" הגט ובעינן כתיבה לשמה: **ודאי** · כי כתביה עובד כוכבים לאו לשמה הוא דעובד כוכבים אדעתא דנפשיה קעביד ומשום הכי תניא פסול: **אמר ליה נחמן לומר היה כו'** · אחתלתא דמילתא היא וכן מסתבר דהא כשר מוקמיה רב נחמן כר"מ ונתיב דגרסי והא ודאי עובד כוכבים כו' בלשון קושיא ופרכינן אהא דאמר רב נחמן עובד כוכבים כשר אמר רב נחמן כו' תירוצא הוא: **כשהוא כותבו כאילו כותבו לשמה** · הכי מסמע כשהוא כותב קאמר לשמה כאילו כותבו כולו לשמה אלמא לשמה בעינן: **מאי לאו כשהוא כותב לתורף לשמה כאילו כותבו לעופס לשמה** · דתורף הוא עיקר: **והוא שייר** · חרש שוטה וקטן: **מקום שתורף** · וכתב בן דעת את התורף ולא בני לתוקמא בשגדול עומד על גביו ולא לתוקמא כר"מ: **איכה פורה** · אין שומעין לך: **לאן עודיתך** · במשנתינו שאינו שוה כח לשמה בכתיבה אלא בחתימה: **ואמר רבה בר בר חנה** · לעיל (דף כח:) גבי אין כותבין במחובר ר' אלעזר היא: **אמוראי** · רבה בר בר חנה ורבי זריקא: **מתני' מון מחרש שוטה וקטן כו'** · בגמ' מפרש לטולהו: **קיבל הקטן** · מיד הבעל להוליכו: **והגדילו** · קודם שמסרו לה: **נמי דלאו בני דעה נינהו** · וגבי שליחות-אינש בעינן ולא קטן דשליחות נפקא לן (בקדושין ד' מב.) מיקטן להם אינש שם לבית אבות אחד "לוקח" לטולן: **לאו בר שיתירא הוא** · דאין להן קידושין ואין גיטין מהגין בהם **ובמידי דלנפשיה** לא חזי, אלא מצי למיעבד שליחותא לאחריני: **מה לא חזר ונשתפה לא** · דטעמא משום דעה הוא ולריך להיות בן דעת לעשות שליחותו: **דיקא נמי** · דלגבי פתוח ונסתמא לא תנא דוקא חזר ונתפתח: **מדקתני סיפא כו'** · אלמא היכא דטעמא משום דעה הוא בעינן תחלה וסוף אבל סומא לא הוי טעמא משום דעה ולא בעינן תחילה וסוף אלא תחילה לחודיה (ה) (דלא) מצי למימר "בפני נכתב" דאי בסומא נמי דוקא, ניתני כל שתחילתו וסופו בכשרות: **מהו שיעשה שליח** · לאשה, עבד של כל אדם מהו שיעשה שליח לאשה בעלמא: **לקבל גט מיד בעלה** · ותהא מגורשת בקבלתו וה"ה נמי להולכה דכולה חדא טעמא היא אלא כך היתה השאלה בבית המדרש: **מדקפסיל לעובד כוכבים** · במתני' בהכאה ולא תגא עבד: מכלל

אלא מעתה עובד כוכבים וישראל עומד כו' · פי' בשלמות בלא עומד על גביו ניחא דקסבר רב נחמן דאיכא היכרא דכותבין לשמה ע"פ הבעל אבל בעובד כוכבים ליכא היכרא דלשמה בהכי אבל למאי דאוקמא בגדול עומד על גביו אפי' עובד כוכבים נמי אלא ודאי בלא גדול עומד על גביו מיירי וא"כ הדרא קושיא לדוכתיה דהא לאו בני דעה נינהו:

עובד כוכבים לדעתיה דנפשיה קעביד · **תימה** לר"י דבסיפא אין מעמידין (ע"ז דף כז:) בעי רבי יהודה מילה לשמה ואפ"ה קתני ימול ארמאי ולא אמר דלדעתיה דנפשיה קא עביד? **ואומר ר"י** דהא דאמר דלדעתיה דנפשיה עביד היינו שעושה שמש וגבי נ"ל סתם לאו לשמה קאי כדאמר ברים זבחים (דף ב:) מקום דסתם אסה לאו לגירושין עומדת אבל אינה סתמת לשמה קיימא כדאמר בזבחים סתמן לשמן קיימי: **אימא** שנחתם שלא לשם אשה · אע"ג דסיפא קתני יתר על כן כו' ומוקי לה בגמרא כר"א מ"מ מה שיכול לדחוק ולהעמיד כר"מ מעמיד מקום דקי"ל דסתם מתני' ר"מ היא ואע"פ והיכי קאמר שנחתם והא קתני כולה שמע קול סופרים מקרין וכגמ' מפרש בסופרים העשויין להתלמד וי"ל לדרך סופרים לכתוב ולחתום גט כדי להתלמד:

והוא שאייר מקום התורף · אמאי דאקשי לעיל והא לאו בני דעה ניהו אתא לאמויי:

עובד כוכבים נמי דלאו בר היתרא הוא · הוה מלי למימר מקום דבעינן שלוחכם בני ברית אלא ניחא ליה למימר האי טעמא דשייך לקבל בעבד: **מבי** טוטא ומי טוטא · מכאן משמע דלריך שיכיר השליח שזהו הבעל וזו היא אשתו **ושמא** יש לחלק דדוקא סומא שיכול להשמעותו ויש לחוש יותר שמא יטעוהו:

הוא הדין אע"ג דלא חזר ונתפתח כו' · והא דאמר בים טוחלין (ב"ב דף קכח:) היה יודע לו עדות עד שלא נסתמת ונסתמת פסול לעדות שאני הכא דגבי גט אפי' אשה נאמנת מדע דאפילו סומא מעיקרא קאמר הכא "אלא סומא אמאי לא" לאן

היתירא הוא אלא סומא אמאי לא? אמר **רב ששת** לפי שאינו יודע מבי נוטלו ולמי נותנו מתקיף לה **רב יוסף** היאך *סומא מותר באשתו, היאך בני אדם מותרים בנשותיהם בלילה אלא 'בטביעות עינא דקלא' הכא נמי 'בטביעות עינא דקלא'? אלא **א"ר יוסף** "הכא בחוצה לארץ עסקינן דבעי למימר 'בפני נכתב ובפני נחתם' ולא מצי למימר, א"ל **אביי** אלא מעתה פתוח ונסתמא דמצי אמר-הכי נמי דכשר והא קתני **פתוח ונסתמא וחזר ונתפתח כשר** חזר ונתפתח אין לא חזר ונתפתח לא? ה"ה דאף על גב דלא חזר ונתפתח ואיידי דקתני **שפוי ונשתטה וחזר ונשתפה** חזר ונשתפה לא, תנא נמי **פתוח ונסתמא וחזר ונתפתח** אמר רב אשי דיקא נמי דקתני **זה הכלל כל שתחילתו וסופו בדעת-כשר** ולא קתני כל שתחילתו וסופו בכשרות כשר ש"מ בעון מיניה מרבי אמי *'עבד-מהו שיעשה שליח לקבל גט אשה מיד בעלה? **אמר להו** מדקא פסיל ליה "לעובד כוכבים מכלל**

והא קתני פקח ונסתמא וחזר ונתפתח אין לא חזר ונתפתח לא · ה"ה דאע"ג דלא חזר ונתפתח ואיידי דקתני שפוי ונשתפה חזר ונשתפה דטעמא דחזר ונשתפה הא לא חזר ונשתפה הא לא תנא נמי דקא תני כל שתחילתו וסופו בדעת ולא קתני כל שתחילתו וסופו בכשרות כשר ש"מ פי' סומא בר דעת הוא ואינו נכלל בכלל זה ש"מ לא קאי האי בכלל אלא אשאורא בלא סומא: אמר

[לעיל פ: וש"נ]

[לעיל ג: לקמן כה: כתובות פה.]

[לעיל כ. וש"נ]

[לעיל כח: וש"נ]

[שם]

לעיל ה. [פ.]

[תגיגה כ: יבמות לט: ערכין ה: מנחות לג.]

חולין לו.

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה מדקתני סיפא וכו' תחילה לחודיה מני כל"ל ותיבת דלא נמחק:

[קדושין מא:]

גליון הש"ס

תוס' ד"ה ה"ה וכו' מדע וכו' · עי' תשובת מהרי"ל מ"ג סי' עה:

מסורת הש"ס

פו א ב ג מיי' פ"ג מהל' גירושין הל' טז יז יח סמג עשין נ עור ש"ע אה"ע סי' קכג סעיף ג ד וע"ש בכ"מ וכמ"מ: **פז** ד מיי' פ"ו מהלכות גירושין הל' ו סמג עשין נ שו"ע אה"ע סי' קמא סעיף לא: **פח** ה מיי' שם פלכה ח שו"ע שם סעיף לב:

פט ו ז מיי' שם פ"ו הלכה יט סמג שם שו"ע אה"ע סי' קמב סעיף יא:

* אחרי הסגנ"ים הגיה מאשיבה בזוה אאריות איך לפשוט מעתה (ע"ל כ"ו לקמן ל"ה מקום התורף)

לקמן כה. [זבחים כ:]

תוספות רי"ד

והוא שיהא גדול עומד על גביו · פי' רר' אלעזר הוא דאמר עדי מסירה כרתי והאי וכתב לה על כתיבת הגט דאמר ובעי' דליהוי לשמה ויכון דגדול עומד על גביו ואומר להן כתבוהו לשם פלוני ופלונית כשר א"לרב נחמן אלא מעתה נכרי וישראל עומד על גביו הכי נמי דכשר וכ"ת הכי נמי ההתנא נכרי פסול נכרי אדעתא דנפשיה קעביד פי' ולא מהני ביה ישראל עומד על גביו ורב יהודה אמר שמואל והוא ששייר מקום התורף ור' אלעזר הוא וסיפא דקתני שאין קיום הגט אלא בחתימה היינו עדי מסירה דרוב ניתנין בפני נסמרין בפני החותמין: הכל כשרים וכו' בשלמא הרש שוטה וקטן לאו בני דעה נינהו ובעינן שיהא השליח בר דעת דומיא דשולחו וכמו שאין הקטן עושה שליח לעצמו כך אינו נעשה שליח לאחרים ואפילו לס"ד לקטן בפ"ח התקבל דקטן זוכה לעצמו החש הוא משום דזכיית קטן מדרבנן אבל לאחרים אינו זוכה עד שיביא שתי שערות נכרי נמי לאו בר כריתה הוא ובמידי דלנפשיה לא חזי לא מצי למיעבד לאחריני אלא סומא כ"ש לא ואסיק רב יוסף הכא בחוצה לארץ עסקינן ומשום דבעי למימר בפני נכתב ובפני נחתם ולא מצי א"ל אביי אלא מעתה פקח ונסתמא דמצי אמר הכי נמי דכשר וכ"ת הכי נמי לא תנא נמי פקח אמר

נוש"א מ' כשר לגיות שנה לקבלא ע"ל

נוש"א/מבנה

ר' הסגנים לאם סומאו פסול כשליח ע"ל

נוש"א/מבנה

ר' נשמר אם אדם מקבל כשליח ע"ל אשה